

ANORAS 2026-RAPPORT OM ÅPENHETSLOVEN I NORGE

1. Beskrivelse av Anoras retningslinjer og prosesser for håndtering av faktiske eller potensielle risikoer for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

1.1. Generell beskrivelse av Anora Group Ltd i Norge

Anora er et ledende merkevarerhus for vin og brennevin i Norden og en global industriforløper innen bærekraft. Vår markedsledende portefølje består av våre egne ikoniske nordiske merkevarer og et bredt utvalg av fremtredende internasjonale agenturviner og brennevin. Vi eksporterer til over 30 markeder globalt. Anora Group inkluderer også Anora Industrial, som produserer f.eks. stivelse, teknisk etanol og andre industriprodukter. I 2025 var Anoras samlede nettoomsättning 657,9 millioner euro og selskapet sysselsatte rundt 1 190 fagfolk ved årsslutt. I Norge sysselsatte vi 342 personer ved årsslutt, derav 257 menn og 85 kvinner. Våre lokaler er på Gjelleråsen. Anoras aksjer er notert på Nasdaq Helsinki. Ytterligere informasjon om selskapet finnes på vår bedriftsnettside www.anora.com.

Anoras datterselskap Anora AS (tidligere Arcus Holding AS) er hjemmehørende i Norge og omfattes av Åpenhetsloven ved å tilby varer og tjenester i Norge (Åpl. § 2). Anora AS fungerer som et holdingselskap, og import, produksjon og salg av vin og brennevin til dagligvarebutikker, inkludert Coop og NorgesGruppen, Vinmonopolet og HORECA markedet, utføres av datterselskaper under Anora AS i Norge

I Norge omfatter Anora Group Plc's virksomhet innenfor denne rapportens ramme i brennevinsbransjen følgende produsenter og importører: Arcus Norway AS, BevCo AS, De Lysholmske Brenneri og Destillasjonsfabrikker ANS, Løiten Brænderis Destillation ANS, Siemers & Cos Destillasjon ANS, Oplandske Spritfabrik ANS, og Atlungstad Håndverksdestilleri AS, eid av Anora AS, samt Interbev AS, eid av Anora Group Plc. Videre inngår logistikkfirmaet Vectura AS og vinimportøren Vingruppen AS, som består av følgende vinselskaper: Anora Prime Brands AS, Arcus Brand Lab AS, Arcus Co Brands AS, Arcus Wine Brands AS, Classic Wines AS, Creative Wines AS, Excellars AS, Hedoni Wines AS, Heyday Wines AS, Sublime Wines AS, Summit Wines AS, Symposium Wines AS, Vinordia AS, Vinuniqu AS, og Wongraven Wines AS.

Menneskerettighetsrisikoer i vår vinverdikjede (beskrevet nedenfor) gjelder hovedsakelig våre vinselskaper, mens risikoen i rom- og krydderverdikjeden gjelder brennevinsselskapet Arcus Norway AS, mens Vectura er basert i Norge og driver innen logistikk, under norsk arbeidslovgivning.

Våre virksomheter har plikt til å gjennomføre due diligence-vurderinger av forhold som er direkte knyttet til virksomhetens produkter, gjennom leverandørkjeder eller samarbeidspartnere (Åpl. § 4).

1.2. Kjøpsbetingelser til kunden vår AS Vinmonopolet

Anora er et direkte medlem av amfori BSCI og amforis deres krav til etiske retningslinjer er innkludert i Anoras egne etiske retningslinjer som våre leverandører er forpliktet til å forholde seg til .

I Norge er AS Vinmonopolet vår største enkeltkunde. Gjennom de generelle kjøpsbetingelsene for AS Vinmonopolet er vi pålagt å overholde amfori BSCIs etiske retningslinjer, samt å implementere dette i leverandørkjeden.

Gjeldende forhold beskrevet i Generelle kjøpsbetingelser for AS Vinmonopolet:

– Dersom grossisten har kunnskap om at en underleverandør har brutt sentrale elementer i de etiske retningslinjene, eller forventes å bryte disse i nær fremtid, skal grossisten umiddelbart informere Vinmonopolet om dette.

– Dersom det avdekkes brudd på de etiske retningslinjene av en grossist eller underleverandør, skal grossisten sørge for at en entreprenør eller underleverandør innen fastsatte frister utarbeider en handlingsplan som beskriver hvilke tiltak som skal iverksettes for å avhjelpe bruddet.

1.3. Anoras forpliktelse til menneskerettigheter

Anora er forpliktet til å respektere menneskerettighetene slik de er nedfelt i den internasjonale menneskerettighetserklæringen som består av Verdenserklæringen om menneskerettigheter, den internasjonale konvensjonen om sivile og politiske rettigheter samt den internasjonale konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter; samt Den internasjonale arbeidsorganisasjonens (ILO) erklæring om grunnleggende prinsipper og rettigheter på arbeidsplassen, inkludert organisasjonsfrihet og effektiv anerkjennelse av retten til kollektive forhandlinger; eliminering av alle former for tvangs- eller obligatorisk arbeid; effektiv avskaffelse av barnarbeid; eliminering av diskriminering med hensyn til arbeid og yrke; og et trygt og sunt arbeidsmiljø.

Der det er potensiale for uheldige konsekvenser for sårbare mennesker eller grupper, vil vi også vurdere andre internasjonale standarder og prinsipper som utdyper rettighetene til slike individer eller grupper, inkludert f. eks. urfolk, kvinner, barn og migrantarbeidere og deres familier, og menneskerettighetsforkjempere. Dette inkluderer for eksempel konvensjonen om avskaffelse av alle former for diskriminering av kvinner og barnekonvensjonen.

Anora forplikter seg til å iverksette tiltak, basert på due diligence-prosesser, for å unngå å forårsake eller bidra til negative påvirkninger på menneskerettigheter gjennom våre egne aktiviteter (inkludert egen virksomhet og forsyningskjede), og til å adressere og utbedre slike påvirkninger når de oppstår. Vi finner måter å utøve vår innflytelse for å håndtere negative påvirkninger på menneskerettigheter som oppstår av våre forretningsforbindelser.

1.4. Anoras prosess for å redusere menneskerettsrisikoer

Anora er forpliktet til å systematisk forbedre måtene for dets bærekraftige innkjøp og vareanskaffelse. Vi har allerede på plass prosesser og systemer for å håndtere identifiserte risikoer:

- Anoras etiske retningslinjer for leverandører og underleverandører
- Tredjepartsrevisjoner og sertifikater
- Internrevisjoner og leverandørbesøk
- Risikolandprofiler for å gi oss en helhetlig forståelse av menneskerettighetssituasjonen i landene til våre leverandører
- Leverandørenes selvverurderingsverktøy for både å kommunisere om Anoras forpliktelser og få en bredere forståelse av våre leverandørers bærekraft (inkl. menneskerettighets) tilnærming
- Feltveiledning for å hjelpe merkevareledere og innkjøpsbesøkende partnere med å vurdere og diskutere menneskerettigheter

Våre prosesser for menneskerettighetsforvaltning er i stadig utvikling, og vi erkjenner at dette er et område som krever aktiv oppmerksomhet.

1.5. Anoras klagemekanisme

Skulle man bli oppmerksom på at enten en Anora-ansatt eller en forretningspartner ikke overholder denne menneskerettighetspolicyen, bør slik oppførsel rapporteres gjennom Anoras varslingskanal. Det samme rapporteringssystemet er åpent for både Anora-ansatte så vel som eksterne parter, slik at alle kan sende inn sin rapport gjennom kanalen. Alle meldinger etterforskes konfidensielt. I henhold til våre etiske retningslinjer tolererer vi ingen former for gjengjeldelse mot personer som tar opp bekymringer. Lenke til kanalen: <https://anora.com/en/investors/governance/whistleblowing-channel>.

2. Anoras mest fremtredende risiko for brudd på menneskerettigheter og arbeidsforhold er i verdikjeden

2.1. Arbeidet vårt for menneskerettigheter i egen virksomhet

Anora gjennomførte en omfattende vurdering av menneskerettighetsrisikoer våren 2023 i samsvar med OECDs retningslinjer for multinasjonale bedrifter.

Våre hjemmemarkeder er de nordiske og baltiske markedene (Norge, Sverige, Danmark, Finland, Latvia, Estland, Tyskland og Litauen). Våre egne produksjonssteder, kontorer og logistikksentre befinner seg i disse landene, og vi opptre i henhold til lokal lovgivning med hensyn til f.eks. sikkerhet, lønn, organisasjonsrett og arbeidsforhold.

Anora jobber for å sikre en inkluderende og trygg arbeidsplass, som representerer mangfoldet, likeverdet og progressiviteten i nordisk kultur. Mangfold, likeverd og inkludering (DEI) er forankret i verdiene våre: vår dynamiske, åpne og inkluderende måte å jobbe på representerer et moderne nordisk tankesett, og vi er dedikerte til å skape en arbeidsplass der hver medarbeider føler seg verdsett, respektert og bemyndiget. Vi gir rettferdige muligheter for nåværende og fremtidige ansatte og støtter mangfold på alle nivåer i organisasjonen. Ansattes helse og sikkerhet er også en avgjørende del av vårt bærekraftsveikart: vi har satt mål og iverksatt tiltak for å øke antall sikkerhetsobservasjoner og redusere ulykker som fører til fravær til null innen 2030.

Vi vurderer tilfredsheten til våre ansatte årlig gjennom en grundig medarbeiderundersøkelse. Anora Groups etiske retningslinjer (Anora Way) ble revidert og oppdatert i 2023. I 2025 lanserte Anora en egen DEI-policy for å fremme mangfold, rettferdighet og like muligheter, med retningslinjer for rekrutteringspraksis. Anora har også på plass etiske retningslinjer for leverandører, retningslinjer mot trakassering og en nulltoleransetilnærming til all trakassering og diskriminering, en forpliktelse til menneskerettigheter og retningslinjer for kvalitet, sikkerhet og miljø. Vår Varslings-kanal er tilgjengelig og blir regelmessig kommunisert til våre ansatte. Vi mottok fire varsler gjennom Anoras varslingskanal i 2025.

Som et resultat av vår due diligence-vurdering av menneskerettigheter, kan vi fastslå at våre fremtredende menneskerettighetsproblemer oppstår i leverandørkjeden.

Vi startet vurderingen ved å se nærmere på de amfori BSCI-listede risikolandene, men også andre områder, basert på vesentlighet, som italiensk vin på grunn av viktigheten av kategorien i Norden. Vi så også f.eks. på bærplukking i Norden, hvor det har vært negative effekter på menneskerettighetene til migrantarbeidere. Vi har også sett på andre menneskerettighetsindekser.

2.2. Våre fremtredende menneskerettighetsrisikoer befinner seg i verdikjeden

Landbrukets verdikjeder og geografiene vi henter fra er utsatt for menneskerettighetsrisikoer. Vi erkjenner behovet for å aktivt identifisere mulige endringer i vårt og våre leverandørers driftsmiljø som kan øke sannsynligheten for disse risikoene. Vi er forpliktet til å ta regelmessige skritt for å sikre at vi har identifisert alle risikoer, og tar nødvendige tiltak for å eliminere eller redusere risikoene.

Basert på en omfattende konsekvensanalyse av menneskerettigheter utført med hjelp av ekstern ekspertise innen menneskerettigheter, som sist ble gjennomgått og oppdatert med de siste risikovurderingene for land og andre relaterte funn i 2025, har Anora identifisert følgende faktiske eller potensielle viktige menneskerettighetsrisikoer i leverandørkjeden:

- Rett til helse og sikkerhet
- Rett til frihet fra diskriminering i arbeidslivet
- Rett til anstendig arbeid
- Rett til organisasjonsfrihet og kollektive forhandlinger
- Tvangsarbeid

2.3. Sårbare grupper

Vi erkjenner at sannsynligheten for disse risikoene kan forsterkes blant sårbare grupper, som sesongarbeidere og/eller arbeidsinnvandrere, barne- og ungdomsarbeidere, kvinner og jenter i alle de ovennevnte kategoriene og arbeidere på sukkerrørplantasjer. Risikoene kan også forsterkes i visse geografier.

2.3.1. Migrantarbeidere

Viktige risikoer og konsekvenser for menneskerettigheter

- Utnyttelse av migrantarbeidere
- Diskriminering av migrantarbeidere basert på etnisk bakgrunn, religion og kultur
- Helse- og sikkerhetsrelaterte risikoer på grunn av arbeidsforhold, varme og bruk av landbrukskjemikalier

Sektorer og geografier

- Områder som har høye innvandrings- og migrasjonstall, Sør-Europa, Sør-Afrika

Forsterkere

- Klimaendringer som fører til tørke og ekstreme værforhold øker migrasjonen

2.3.2. Sesongarbeidere

Viktige risikoer og konsekvenser for menneskerettighetene

- Utnyttelse av migrantarbeidere
- Dårlig, utrygg eller uhygienisk bolig
- Helse- og sikkerhetsrelaterte risikoer på grunn av arbeidsforhold, varme og bruk av landbrukskjemikalier

Sektorer og geografier

- Ethvert produkt som etterspør en kortsiktig og svært fleksibel arbeidsstyrke, f.eks. druer, tomater, sukkerrør

Forsterkere

- Raske endringer i klimaet resulterer i dårlige avlinger, og presser ned sesongarbeidernes lønn
- Klimaendringer øker både bruken av landbrukskjemikalier, men også helseeffektene deres

2.3.3. Sesongarbeid og kvinnelige migrantarbeidere

Viktige risikoer og konsekvenser for menneskerettigheter

- Dårlige sanitærforhold på åkre og gårder
- Lønnsforskjeller mellom kjønnene
- Diskriminering på grunn av kjønn
- Helse- og sikkerhetsrelaterte risikoer på grunn av arbeidsforhold, varme og bruk av landbrukskjemikalier

Sektorer og geografier

- Anu-produkt som stiller krav til en kortsiktig og svært fleksibel arbeidsstyrke, f.eks. druer, tomater, sukkerrør

2.3.4. Barne- og ungdomsarbeidere

Viktige risikoer og konsekvenser for menneskerettighetene

- Dårlige sanitærforhold på åkre og gårder
- Lønnsforskjeller mellom kjønnene
- Diskriminering på grunn av kjønn
- Helse- og sikkerhetsrelaterte risikoer på grunn av arbeidsforhold, varme og bruk av landbrukskjemikalier

Sektorer og geografier

- Ethvert produkt som etterspør en kortsiktig og svært fleksibel arbeidsstyrke, f.eks. druer, tomater, sukkerrør

2.4. Vinindustri

Vinindustrien, til tross for den geografiske plasseringen, er grunnleggende utsatt for menneskerettighetsrisiko og påvirkninger. Måten avlinger er organisert på verden over, gjør ethvert land globalt potensielt utsatt for menneskerettighetsbrudd. Akselererende klimakrise forsterker risikoen på tvers av landene.

Viktige risikofaktorer

- Innhøstingssesongen er intens og avhengig av arbeidsinnvandrere og sesongarbeidere til tross for geografisk plassering. Den økende avhengigheten av tjenesteleverandører, som forsyner vingårder og merkevarer med midlertidige arbeidere på forespørsel, har forsterket utfordringene bransjen står overfor. Migranter må ofte betale betydelige avgifter for å sikre seg arbeid i utlandet, og tar opp lån for å dekke disse kostnadene. [Kilde](#)
- Høsting på landlege eller ekstreme steder og forhold har helse- og sikkerhetseffekter, på grunn av f.eks. bratte bakker, varme og bruk av jordbrukskjemikalier.
- Lavt prispress på bulkviner.
- Klimakrisen forsterker menneskerettighetsrisikoene: Økt bruk av landbrukskjemikalier, økte ekstreme forhold, økt antall migrantarbeidere, tørke, haglstormer og skogbranner som ødelegger avlingene, destabiliserer inntekt og arbeidsforhold.

2.5. Menneskerettighetsrisikoer i utvalgte land

Vi har analysert mer utdypende syv land, som profileres gjennom menneskerettighetsrisikoer og er vesentlige for Anoras virksomhet. Risikovurderingene er basert på de nyeste tilgjengelige risikovurderingene fra amfori [BSCI](#), [Labour Rights Index](#), [Global Rights Index](#), og [Fair Trade](#).

Alle identifiserte risikoer er ikke relatert til vinindustrien, men signaler innen landbruk og frukt- og grønnsaksindustrien kan også gjenspeile vindyrking, så vi tar disse funnene i betraktning i vårt due diligence-arbeid.

Vi håndterer risikoene i disse identifiserte landene med en intensivt tilnærming, bestående av sosiale sertifikater og revisjonsplaner, amfori-overvåkingsprosessen, samarbeid med nordiske monopoler, Anoras etiske retningslinjer for leverandører og systematisk bruk av selvalueringsspørreskjema. Videre tar vi grep for å forberede oss på EUs kommende direktiv om aktsomhet for bærekraft (CSDDD).

2.5.1. Italia

Risikovurderinger

- amfori BSCI-vurdering: 67,51/100 (Verdensomspennende styringsindikator)
- Arbeidsrettighetsindeks: 94/100, Tilgang til anstendig arbeid
- Global rettighetsindeks: 2, sporadiske brudd
- Fair Trade: Mest fremtredende problemer > diskriminering, klima og skog, vann og biologisk mangfold

Sårbare grupper

- Migrantarbeidere
- Sesongarbeidere
- Papirløse arbeidsinnvandrere:
  - Antall arbeidsinnvandrere har økt med 90 % det siste tiåret. Fagforeningen FLAI-CGIL anslår at 400 000 arbeidere i sektoren står i fare for utnyttelse, hvorav 80 % er migranter.
  - Rundt 30 % av gårdsarbeidet i Italia er uregelmessig og ofte utført av migranter som jobber svart. Dette i følge den syvende årlige rapporten om «agromafia» og gjengstyrt fra fagforeningen FLAI CGIL (dato 12/2024). I 2023 var 200 000 irregulære arbeidere ansatt i landbrukssektoren, tilsvarende nesten en tredjedel av alle gårdsarbeidere i Italia, ifølge rapporten. Rapporten sa også at 50 000 kvinnelige arbeidere er potensielle ofre for utnyttelse.

Generelle funn

- Menneskerettighetspåvirkninger over hele landet: Oxfam fant innvirkninger på menneskerettighetene i 2021 i alle de fire regionene i Italia, inkludert i nord.

- Italia mistet sin toppklassifisering i Global Rights Index i 2025; den ytre høyre-regjeringen ledet av Giorgia Meloni har fortsatt å urimelig begrense streikeretten og å gripe inn i fagforeningsaktiviteter.
- Tilstedeværelsen av illegale arbeidsmeglere kalt caporali, hvis kontroll kan strekke seg over mange aspekter av arbeidernes liv, er utbredt. Capolarato-systemet forverrer lidelsene til kvinnelige og mannlige arbeidere ved å bruke trusler, utnyttelse og vold for å rekruttere og organisere arbeidskraften. Selv om Italia har lover som skal straffe "arbeidsformenn" som utnytter landbruksarbeidere, har håndhevingen blitt kritisert for å være slapp. I tillegg opplever migrantarbeidere i landbruket ofte diskriminering, isolasjon og rasisme.
- Confagricoltura Cuneo, eller Den generelle konføderasjonen for italiensk landbruk, anslo at det finnes 2 500 vindyrkingsselskaper som ansetter sesongarbeidere med ulike kontrakter. Mer enn halvparten av dem er migrantarbeidere.
- Arbeidsgivere er juridisk forpliktet til å rapportere arbeidstimer og betale inn bidrag til INPS (trygdeordningen) og INAIL (forsikringsordningen), men i praksis kan rapporteringen være uregelmessig eller mangelfull, og det hender at arbeidstidene først blir registrert etter at arbeidet er utført. Dette gjør at månedslønnen blir uforutsigbar for arbeidstakeren.

Fagforeningsfrykt

- 30 % av arbeiderne, for det meste migranter, intervjuet på Sicilia føler ikke at de trygt kan melde seg inn i en fagforening eller vet ikke hva en fagforening er.

Diskriminering av arbeidsinnvandrere

- Migrantarbeidere uten juridisk status ville sannsynligvis få mindre betalt enn italienske arbeidere og å ha lavere bevissthet om rettigheter og minstelønnsnivåer.

Helse- og sikkerhetsbrudd

- Tilstede spesielt i Toscana, Piemonte og Puglia. Mens litteraturen viser at alle arbeidere i vingårder og vingårder står overfor en rekke helse- og sikkerhetsrisikoer, rapporterer Oxfam-intervjuobjektene om mangel på personlig verneutstyr (PPE).

Dårlig, utrygg og uhygienisk bolig

- Gitt den utbredte arten av dårlige boligforhold blant arbeidere i den italienske landbrukssektoren, er det sannsynlig at noen arbeidere bor i dårlige, utrygge og uhygieniske boliger.

Tvangsarbeidskasus

- 4/6 migrantintervjuobjekter rapporterte at de hadde betalt noen for å sikre seg jobben, noe som indikerte en risiko for tvangsarbeid.

Diskriminering av kvinnelige arbeidstakere

- I alle regioner var det mye større sannsynlighet for at menn som ble intervjuet følte at de ble behandlet rettferdig på jobben, fikk samme lønn som andre arbeidstakere og ble behandlet med respekt sammenliknet med kvinnelige intervjuobjekter.

Mangel på synligheten av minstelønn

- En betydelig andel av arbeiderne i alle regioner visste ikke hva minimumslønnen for landbruket var (100 % av arbeiderne i Piemonte, 76 % i Puglia, 45 % i Toscana og 15 % på Sicilia), noe som også reduserer deres evne til å kreve det de har krav på.

Mangel på klagemål

- En betydelig andel av arbeiderne i alle regioner sa at de ikke ville føle seg trygge på å ta opp en bekymring eller klage på arbeidsplassen (50 % i Toscana, 43 % i Puglia, 21 % på Sicilia, 14 % i Piemonte), i frykt for å miste jobben eller i frykt for represalier.

[Kilde](#), [kilde](#), [kilde](#)

2.5.2. Sør-Afrika

Risikovurderinger

- amfori BSCI-vurdering: 54,16/100 (land med moderat risiko) (Verdensomspennende styringsindikator)
- Arbeidsrettighetsindeks: 81/100, Tilnærming til anstendig arbeid
- Global rettighetsindeks: 3, Regelmessige rettighetsbrudd

ANORA

- Fair Trade: Mest fremtredende saker > leveinntekt, diskriminering, vann og biologisk mangfold

Sårbare grupper

- Migrantarbeidere (2,9 millioner i 2020)
- Papirløse migrantarbeidere

Generelle funn

- Sentrale menneskerettighetsspørsmål i sør-afrikansk vinproduksjon er relatert behandlingen av migrantarbeidere og arbeidernes organisasjonsfrihet. Etterdønningene av kolonialistisk fortid, apartheid og tidligere landrettighetsspørsmål er fortsatt synlige i landet. Ifølge Labour Rights Index har Sør-Afrikas rangering i 2024 blitt noe bedre siden studien i 2022.
- En ny rapport fra Swedwatch (juni 2024) avdekker alvorlige brudd på arbeidernes rettigheter på sør-afrikanske gårder. Gårdene er knyttet til viner som selges hos Systembolaget, Sveriges statseide alkoholforhandler: f.eks. utilstrekkelig inntekt for arbeidere til å forsørge familiene, dårlige boforhold, diskriminering av fagforeningsmedlemmer, eksponering for farlige plantevernmidler uten riktige sikkerhetstiltak

Arbeidsgivere truer arbeidere for å bli fagforeningsmedlemmer

- Vinentreprenører forhindrer systematisk arbeidere fra å slutte seg til fagforeninger eller motiverer dem til ikke å gjøre det. Antallet migrantarbeidere og midlertidige kontrakter gjør det vanskelig å slutte seg til fagforeninger.

Utnyttelse av migrantarbeidere

- Migrantarbeidere, spesielt papirløse, blir ofte mishandlet; problemer med lønn, og manglende lover og forskrifter angående ansettelse av arbeidskraft, som vil dempe f.eks. rekrutteringshonorarer.

Dårlig eller uhygienisk bolig

- Boligene til gårdsarbeidere er ofte i dårlig forfatning og kan mangle tilgang til rent vann og sanitæranlegg. Noen tilfeller er rapportert der landbrukskjemikalier er lagret i leilighetene eller bare gårdeiere har nøklene til oppholdsrommene, som har kontroll over arbeiderne.

Arbeidsmeglere unngår faste kontrakter

- Meglere roterer ansatte hver tredje måned for å unngå å gi dem faste kontrakter. Mange av disse ansatte er papirløse arbeidsinnvandrere. Vinprodusentene setter også ut gårdsarbeidet til entreprenører for å unngå å ansette de ansatte.

Helse- og sikkerhetsspørsmål

- Bruk av landbrukskjemikalier: Mange kjemikalier som er forbudt i Europa, brukes i sørafrikanske vingårder. Til tross for forbudet mot bruk av disse kjemikaliene i EU, produseres de fortsatt i Europa. Bruk av kjemikaliene krever personlig sikkerhetsutstyr og opplæring, og noen av gårdene mislykkes i å tilby begge deler.

Levelønn

- Ifølge Finnwatch er det uklarerheter om beregningen av levelønn er korrekt. Fra arbeidernes perspektiv er det viktig å sikre at lønnen er monetær, og gir dem beslutningsmakten. Fordeler (f.eks. overnatting, transport) gir verdikontrollen til vingårdseierne.

[Kilde](#), [kilde](#), [kilde](#)

2.5.3. Australia

Risikovurderinger

- amfori BSCI-vurdering: 93,15/100 (Verdensomspennende styringsindikator)
- Arbeidsrettighetsindeks: 87/100, Tilnærming til tilgang til anstendig arbeid
- Global rettighetsindeks: 2, Gjentatte brudd på rettigheter
- Fairtrade: Mest fremtredende saker > diskriminering, vann og biologisk mangfold (mennesker i områder med knapphet på vann)

Sårbare grupper

- Sesongarbeidere
- Migrantarbeidere
- Kvinner i disse kategoriene

Generelle funn

- I Australia er innhøstingsarbeidet i hagebrukssektoren svært mobilt og er sterkt avhengig av midlertidig migrantarbeidsstyrke. Det er flere ulike typer midlertidige visuminnehavere ansatt i innhøstingsarbeidsstyrken. Utnyttelse er delvis muligjort ved at visum er knyttet til sesongbaserte arbeidsprogrammer.
- Wine Australia's Ethical Business Guide (2026) "Protecting the people behind Australian wine" påpeker at den sesongbaserte karakteren ved vinproduksjon gjør at migranter, midlertidige ansatte og innleide arbeidere ofte er utsatt, blant annet på grunn av visumstatus, språkbarrierer, boligforhold eller ansettelsesforhold. Noen risikofaktorer er synlige, som lav lønn eller utrygg innkvartering. Andre er skjulte, for eksempel gjeld, sosial isolasjon eller frykt for å si ifra.
- Ifølge Labour Rights Index har Australias rangering i 2024 blitt bedre siden studien i 2022.
- Australia har de siste årene styrket beskyttelsen av fagforeningsrettigheter gjennom reformer av arbeidslivslovgivningen og forskrifter, utarbeidet i samarbeid med fagforeningene. Som følge av dette ble landets vurdering i Global Rights Index forbedret til 2 i 2025, fra 3 i 2024.

Lave lønninger i hagebrukssektoren

- 88 % av annonsene for reviderte jobber tilbød lønn etter akkord; 96 % av annonserte akkordpriser ville ikke gitt en arbeider den nasjonale minstelønnen; 65 % av annonsene for drueplukking ville gitt arbeidere mindre enn 2 dollar i timen.

Diskriminering av arbeidsinnvandrere over hele landet

- Halvparten av migrantarbeidere i Australia føler seg utrygge på jobben ifølge en undersøkelse fra The Migrant Workers Centre. Det rapporteres om erfaringer med diskriminering, mobbing og verbale overgrep og lønnsstyveri.

[Kilde](#), [kilde](#), [kilde](#), [kilde](#), [kilde](#)

2.5.4. Spania

Risikovurderinger

- amfori BSCI-vurdering: 69,28/100 (Verdensomspennende styringsindikator)
- Arbeidsrettighetsindeks: 92/100, Tilgang til anstendig arbeid
- Global rettighetsindeks: 2, Gjentatte rettighetsbrudd
- Fairtrade: Mest fremtredende saker > diskriminering, vann og biologisk mangfold, klimaendringer,

Sårbare grupper

- Sesongarbeidere
- Migrantarbeidere
- Kvinner i disse kategoriene

Generelle funn

- Utnyttelse av arbeidsinnvandrere innen dyrkning av bær, frukt og grønnsaker, spesielt i Sør-Spania, i Huelva og Almeria (Andalucia).
- Ingen vinoppdrettsspesifikke funn, men basert på geografisk plassering, høstingssykluser og rotasjonskarakteren til oppdrettsarbeidet, er det potensielt at disse arbeiderne også plukker vindruer.
- Ifølge Labour Rights Index har Spanias vurdering i 2024 blitt noe bedre siden studien i 2022.

Farlige boligforhold for sesongarbeidere og arbeidsinnvandrere

- Rapportert om gårdsarbeidere som bor i uformelle bosettinger med mangel på tilgang til strøm, innlagt vann og sanitæranlegg. FN rapporterer om farlige branntilfeller i slummer fra 2020.

Tvangsarbeidskasus

- I 2019 ble 16 personer arrestert for menneskehandel med anslagsvis 600 pluss arbeidere som angivelig ble holdt fanget og utnyttet i oliven-, drue- og jordbærhøsting i regioner inkludert Huelva.

Utnyttelse av arbeidsinnvandrere i Sør-Spania

- Systemisk utnyttelse av arbeidskraft rapportert i Sør-Spania, inkludert manglende betaling av lønn, ulovlige midlertidige kontrakter, oppsagt for å melde seg inn i fagforeninger, tvunget til å jobbe under utrygge forhold, kjeftet på for å ha tatt toalettpauser og seksuelle overgrep og trakassering.

[Kilde](#), [kilde](#), [kilde](#)

2.5.5. USA

Risikovurderinger

- amfori BSCI-vurdering: 72,33/100 (Verdensomspennende styringsindikator)
- Arbeidsrettighetsindeks: 63,5/100, begrenset tilgang til anstendig arbeid
- Global rettighetsindeks: 4, Systematiske rettighetsbrudd
- Fairtrade: Mest fremtredende saker: arbeidstakerrettigheter og -vilkår, diskriminering, klimaendringer

Sårbare grupper

- Sesongarbeidere
- Migrantarbeidere
- Papirløse migrantarbeidere
- Barnarbeidere og unge arbeidere

Generelle funn

- Landbrukssektoren i USA er avhengig av utenlandske arbeidere; 86 prosent av landbruksarbeiderne i USA er født utenlands og 45 prosent av alle amerikanske landbruksarbeidere er papirløse. Kilde.
- Arbeidslovene mislykkes i å beskytte barn, f.eks. kan barn under 12 år jobbe utenom skoletiden i enhver ikke-farlig jobb på små gårder så lenge de har samtykke fra foreldrene. Kilde.
- Økt bruk av midlertidige visum i landbruket har gjort arbeidstakerne mer sårbare, særlig de som har opphold i landet utelukkende gjennom sin arbeidsgiver. Dette kan føre til enda større frykt for å rapportere urettferdig lønn eller brudd på sikkerhetsregler på arbeidsplassen.

Helse- og sikkerhetsproblemer på grunn av landbrukskjemikalier

- Gårdsarbeiderne i USA risikerer å utvikle helseproblemer forårsaket av landbrukskjemikalier, spesielt glyfosat. Bruk av plantevernmidler er billigere enn mekanisk ugressfjerning. De bratte bakkene gjør bruk av ugressmaskiner vanskelig, og utgjør også en sikkerhetsrisiko for gårdsarbeidere som sprer sprøtemidlene manuelt.

Barnarbeid i landbrukssektoren

- I 2010 rapporterte Human Rights Watch om mange brudd på menneskerettigheter og barns rettigheter i amerikansk landbruk. De rapporterte om utnyttelse, usikre arbeidsforhold på grunn av mangel på opplæring og beskyttelse, tungt maskineri, bruk av landbrukskjemikalier. Forskingen dekket flere regioner, inkludert California og Washington, og produkter som sukkerroer, bær, grønnsaker, frukt og tobakk.

Migrant- og papirløse arbeidere i California

- California har nesten halvparten av alle papirløse landbruksarbeidere, med 49 %. Flertallet av papirløse arbeidere kommer fra Mexico, deretter Guatemala, El Salvador og Honduras og har ofte lavt nivå av engelskkunnskaper.
- Vedvarende utfordringer i landbruket i California (inkludert vinområdene): lave lønninger, utrygge arbeidsforhold og usikkerhet rundt bolig.

Diskriminering og trakassering av kvinnelige arbeidere

- Kvinner utgjør ca. 34 % av landbruksarbeidsstyrken og møter spesielle hindringer i den mannsdominerte landbrukssektoren, inkludert seksuell trakassering fra ledere. Human Rights Watch sin rapport fra 2012 beskriver voldtekt, forfølgelse, uønsket berøring, ekshibisjonisme eller vulgært og uanstendig språk fra arbeidsledere, arbeidsgivere og andre i maktposisjoner.
- En studie fra 2024 viser at seksuell trakassering på arbeidsplassen er et systemisk problem i landbruket, med rater så høye som 95 % blant kvinnelige gårdsarbeidere i USA. Innvandrerkvinner, yngre kvinner, de med usikker innvandringsstatus og kvinner fra urfolkssamfunn er spesielt sårbare.

[Kilde](#), [kilde](#), [kilde](#), [kilde](#), [kilde](#), [kilde](#), [kilde](#)

2.5.6. Chile

Risikovurderinger

ANORA

- amfori BSCI-vurdering: 69,76/100 (Verdensomspennende styringsindikator)
- Arbeidsrettighetsindeks: 82,5/100, Tilnærming til anstendig arbeid
- Global rettighetsindeks: 3, Regelmessige rettighetsbrudd
- Fairtrade: Mest fremtredende saker > diskriminering, vann og biologisk mangfold

Sårbare grupper

- Sesongarbeidere
- Migrantarbeidere
- Barnarbeidere og unge arbeidere

Generelle funn

- Det er betydelige forskjeller i arbeidsvilkår mellom store, eksportorienterte vinprodusenter og små druedyrkere (den nederste delen av leverandørkjeden). Dette kommer til uttrykk i ansettelsesforholdene, der det er et skille mellom en gruppe formelle og faste ansatte i de store vinprodusentene, og mer usikre arbeidsforhold for ansatte hos mindre drueproduserende selskaper. De større selskapene tilbyr ofte bedre arbeidsforhold, høyere gjennomsnittslønn, større grad av formalisering og en høyere andel kvalifisert arbeidskraft.

Tvangsarbeidskasus

- Noen utenlandske statsborgere, samt barn, ble utsatt for tvangsarbeid i landbrukssektorene.

Urfolks rettigheter

- Grunnloven beskytter ikke spesifikt urfolksgrupper i Chile, og tilfeller av samfunnsdiskriminering, inkludert i sysselsetting, har blitt rapportert. Det finnes ni urbefolkningsgrupper, Mapuche, den største gruppen, deltar også i vinoppdrett.

Brudd på amfori BSCIs etiske retningslinjer hos Anora-leverandør

- En leverandør har mislykkes i å oppfylle noen av kravene til BSCI-kodeksen, inkludert mangel på bevis for at de ansatte fritt kan danne og melde seg inn i fagforeninger, manglende studier om levelønnsnivå, brudd på anstendig arbeidstid, manglende arbeidssikkerhetsforhold som brann rømningsveimerking og utstyr.
- Siden den gang har leverandøren tatt en bærekraftssertifisering. Dette indikerer at leverandøren har vist forpliktelse til bærekraftig praksis som inkluderer sosiale aspekter knyttet til menneskerettigheter og arbeidspraksis, som arbeidstid, rettferdig lønn, arbeidssikkerhet og retten til organisasjonsfrihet.

[Kilde](#), [kilde](#), [kilde](#)

2.5.7. Argentina

Risikovurderinger

- amfori BSCI-vurdering: 54,43/100 (land med middels risiko) (Verdensomspennende styringsindikator)
- Arbeidsrettighetsindeks: 78/100, Rimelig tilgang til anstendig arbeid
- Global rettighetsindeks: 4, Systematiske brudd på rettigheter Fairtrade: Mest fremtredende saker > Selvbestemmelse, arbeidsrettigheter og arbeidsvilkår, klimaendringer, vann og biologisk mangfold, diskriminering

Sårbare grupper

- Sesongarbeidere
- Migrantarbeidere
- Barnarbeidere og unge arbeidere

Generelle funn

- Til tross for å inneha en moderne og produktiv landbrukssektor, er arbeidsmarkedene i Argentina preget av et høyt nivå av usikre og uformelle arbeidsforhold. Tvangsarbeid og barnarbeid foregår i landbruket, selv om direkte sterk kobling til vindyrking mangler.
- Siden presidentvalget i Argentina i 2023 har den ytre høyre-regjeringen ledet av Javier Milei trappet opp angrepene på sivile rettigheter og fagforeningsfrihet. Som følge av dette falt Argentinas vurdering i Global Rights Index fra 3 til 4 i 2025-indeksen.

Potensielt barnarbeid

- I følge US Department of Labor utfører barn farlige oppgaver i landbruket, inkludert drueplukking.

- Også intervjuer utført av Coca-Cola angående arbeidernes rettigheter i sukkerrørindustrien rapporterer at barn arbeider med innhøsting av druer i San Juan.
- I 2023 gjorde Argentina betydelige fremskritt i arbeidet med å eliminere de verste formene for barnearbeid. Dette inkluderte opprettelsen av et sertifiseringsprogram for landbruksprodusenter for å forhindre barnearbeid og å øke sporbarheten og implementeringen av den nasjonale veikartet for 2023–25 for å oppnå 8.7 Alliansemålene om utryddelse av barnearbeid. Til tross for disse tiltakene er Argentinas lovbestemte minimumsalder for arbeid på 16 år lavere enn den obligatoriske utdanningsalderen på 18 år. Dette kan oppmuntre barn til å slutte på skolen før de er ferdige med obligatorisk utdanning

[Kilde](#), [kilde](#), [kilde](#)

2.5.8. Romindustri og dypdykk til Jamaica som eksempel

Romindustrien generelt

- Landbrukets verdikjeder i risikoland.
- Innhøstingsesongen er intens og avhengig av migrant- og sesongarbeidere.
- Innhøsting på landlige eller ekstreme steder og forhold som har helse- og sikkerhetspåvirkninger, varme, bruk av landbrukskjemikalier.
- Arbeidsforhold som forårsaker negative helseeffekter er intense og avhengige av migrant- og sesongarbeidere.
- Avhengighet av sesongarbeidere.
- Verdikjede som involverer gårdsarbeid og fabrikkarbeid (destillerier)

Risikovurderinger, Jamaica

- BSCI-vurdering: 58,65/100 (land med middels risiko) (Verdensomspennende styringsindikator)
- Arbeidsrettighetsindeks: I/A
- Global rettighetsindeks: 3, Regelmessige rettighetsbrudd
- Fairtrade - I/G

Sårbare grupper, Jamaica

- Barn
- Migrantarbeidere
- Sesongarbeidere

Generelle funn, Jamaica

- Viktige menneskerettighetsspørsmål inkluderte f.eks. ulovlige og vilkårlige drap utført av regjeringens sikkerhetsstyrker; betydelig statlig korrupsjon; kjønnsbasert vold; og eksistensen av en lov som kriminaliserer seksuell atferd av samme kjønn mellom voksne.
- Privatisering av sukkerfabrikker og svekket sukkermarked har ført til jobbusikkerhet og svekket arbeidstakerrettigheter.
- Jamaicas menneskerettighetsrapport fra 2023 slår fast at arbeiderorganisasjonene i stor grad opererte uten innblanding, selv om myndighetene beholdt retten til å overvåke aktivitetene deres. Noen fagforeninger rapporterte at arbeidere i privat sektor fryktet ledelsens gjengjeldelse mot fagorganisering.

Risiko for barnearbeid, Jamaica

- 38 000 barn i alderen fem til 17 år var engasjert i barnearbeid, hovedsakelig i den uformelle sektoren. Barn jobbet i jordbruk, fiske og på det offentlige markedet.

Helse- og sikkerhetsproblemer, Jamaica

- På grunn av de tøffe forholdene, varme, mangel på pauser og drikkevann, er spesielt sukkerrørkutterne utsatt for alvorlige helseeffekter, og kan til og med forårsake død.

Likelønn, Jamaica

- Selv om loven krever lik lønn for mannlige og kvinnelige ansatte, ble ikke loven håndhevet.
- Lønningene til kvinner lå bak lønnen til menn selv i de samme jobbene, og kvinner var konsentrert i lavere betalte yrker.

Diskriminering, Jamaica

- Sterk stigmatisering på arbeidsplassen mot eldre kvinner, personer med nedsatt funksjonsevne, medlemmer av LHBTQI+-samfunnet og personer med HIV eller AIDS. Personene som ble utsatt for diskriminering på arbeidsplassen hadde liten tillit til at effektive rettsmidler var tilgjengelige for dem.

[Kilde](#), [kilde](#), [kilde](#)

2.5.9. Krydderindustri og dypdykk til India som eksempel

Krydderindustrien generelt

- Anoras opprinnelsesland for krydder: Finland, Tyskland, India, Italia, Makedonia, Madagaskar, Norge, Nigeria, Polen, Serbia, Sri Lanka og Ukraina.

Sårbare grupper i krydderindustrien

- Sesongarbeidere fra Øst-Europa og utenfor EU
- Kvinnelige arbeidere
- Migrantarbeidere
- Barn
- Papirløse migrantarbeidere

Viktige risikofaktorer i krydderindustrien

- Millioner av småbrukere er involvert i krydderproduksjonen. Disse bøndene møter ofte fattigdom og matusikkerhet. Avhengig av krydder og land, står produksjonen av krydder i seg selv overfor arbeidsproblemer (kvinner, migrant- og/eller barnearbeid) og miljøproblemer, spesielt overdreven bruk av jordbrukskjemikalier.
- Dårlig landbrukspraksis, mangel på tilstrekkelige prosessanlegg og dyrkere som går over til avlinger eller jobber med høy verdi, har forårsaket en økning i antall bekymringer rundt krydderproduksjon, spesielt over langsiktig forsyning, mattrygghet og sporbarhet.
- I tillegg tar sektoren også for seg bærekraftsspørsmål som ukontrollert bruk av plantevernmidler, dårlig avløpsvannhåndtering og uforsvarlige arbeidsforhold.
- Svak synlighet til krydderverdikjeder forstørrer potensielle risikoer (jordbruk, handelsmenn, transport, primærforedling, sekundærforedling, markedsinngang, sluttbruk)

Risikovurderinger, India

- BSCI-vurdering: 53,11/100 (land med middels risiko) (Verdensomspennende styringsindikator)
- Arbeidsrettighetsindeks: 65/100, Begrenset tilgang til anstendig arbeid
- Global rettighetsindeks: 5, Ingen garanti for rettigheter
- Fairtrade - Høy bekymring for tvangsarbeid, kjønnsdiskriminering, vann og biologisk mangfold; klimaendringer, bekymring for levelønn og arbeidsrettigheter og -vilkår

Sårbare grupper, India

- Kvinner
- Barn
- Sesongarbeidere og arbeidsinnvandrere
- Papirløse arbeidere

Generelle funn, India

- Viktige menneskerettighetsspørsmål inkluderte troverdige rapporter om f.eks. innblanding i friheten til fredelige forsamlinger og organisasjonsfrihet; alvorlig regjeringskorrupsjon; kjønnsbasert vold, vold på arbeidsplassen, barne-, tidlig- og tvangsekteskap; forbrytelser som involverer vold eller voldstrusler rettet mot medlemmer av nasjonale/rase/etniske grupper og minoritetsgrupper basert på religiøs tilhørighet, sosial status eller seksuell legning; og eksistensen av tvangsarbeid, inkludert barnearbeid.
- India er verdens største produsent, forbruker og eksportør av krydder. Men mellom den vilkårlige bruken av landbrukskjemikalier og virkningen av klimaendringer, er krydderindustrien i India i en kritisk tilstand. Jordhelsen blir dårligere, vannressursene tømmes og avlingene stadig mer forurenset. Som resultat lider bøndenes levebrød under avtagende avkastning, og mattrygghet er en stor risiko for forbrukerne.
- Stor avhengighet av lavtlønnet manuelt arbeid

Menneskehandel, India

ANORA

- Menneskehandlere utnytter barn helt ned i åtteårsalderen i tvangsarbeid i landbruket (kokosnøtt, eukalyptus, ingefær og sukkerrør).

Tvangsarbeid på gård, India

- Titalls millioner rammet av tvangsarbeid eller tvangsarbeid i landbruksnæringen. Flertallet av disse er av lav kaste og migrerte internt for arbeid.

Barnarbeid, India

- 3,2 millioner barn i alderen 5 til 14 år utsettes for barnarbeid. 56 % av disse i landbruket, inkludert sukkerrør og ingefær.

Organisasjonsfrihet, India

- Loven gir rett til å danne og melde seg inn i fagforeninger og til å forhandle kollektivt, men det er ingen juridisk forpliktelse for arbeidsgivere til å anerkjenne en fagforening eller delta i kollektive forhandlinger.

Papirløse arbeidere i uformell sektor

- Ca. 380 millioner mennesker jobber i den uformelle sektoren, hovedsakelig i landbruk og industrielle omgivelser. Disse arbeidernes papirløse natur gjør dem sårbare for en lang rekke menneske- og arbeidsrettighetsrisikoer.

Kilde, kilde, kilde, kilde, kilde, kilde, kilde

2.5.10. Bærindustrien

Anoras bærprodukter – opprinnelsesland: Egypt, Estland, Finland, Tyskland, Polen, Spania, Sverige og Ukraina.

Sårbare grupper

- Sesongarbeidere fra Øst-Europa og utenfor EU
- Kvinnelige arbeidere
- Migrantarbeidere
- Papirløse migrantarbeidere

Viktige risikofaktorer

- EUs frukt- og grønnsakssektor er sterkt avhengig av en ikke-nasjonal arbeidsstyrke, enten fra andre EU-medlemsstater eller tredjeland.
- Sektoren sysselsetter et høyt antall sesongbaserte gårdsarbeidsmigranter.
- Bærindustrien er utsatt for de samme risikoene som eksisterer innen landbruksoppdrett eller annen industri som involverer sesongarbeidere, for det meste med migrantbakgrunn.
- Kvinner er i økende grad ansatt i sesongbasert landbruksarbeid på grunn av deres oppfattede evne til å håndtere delikate frukter som jordbær.

Viktige menneskerettighetsrisikoer innebærer

- Generelle arbeidsforhold
- Arbeidstid
- Tvangsarbeid
- Minstelønn/levelønn
- Diskriminering og trakassering
- Bruk av papirløse arbeidere
- Umenneskelige levekår

Norden

- Både i Finland og Sverige kommer flere tusen bærplukkere fra Thailand hvert år.
- Påstander om for eksempel tvangsarbeid, umenneskelige arbeidsforhold og uklarheter i lønn er rapportert.
- Siden 2024 har Finland implementert betydelige lovreformer for å forbedre statusen til utenlandske bærplukkere. Disse endringene er et svar på tidligere anklager om menneskerettigheter, og endringene inkluderer for eksempel overgangen til arbeidsbasert sesongarbeid, noe som krever at plukkere er formelt ansatt i stedet for å reise inn på turistvisum, og innføringen av obligatoriske sesongarbeids- og oppholdstillatelser. Disse lovendringene trådte i kraft i februar 2025, og utenlandske bærplukkere vil nå komme til Finland som sesongarbeidere. Dette gjør det enklere å sikre at deres rettigheter blir ivaretatt, og at de får tilstrekkelig inntekt. Kilde

Spania

- Jordbærgårder er svært avhengige av de 50 000 sesongarbeiderne, hovedsakelig utenlandske arbeidsinnvandrere, som kommer hvert år.
- De fleste lovlige utenlandske gjestearbeidere er østeuropeere, etterfulgt av afrikanere, for det meste marokkanske kvinner, og latinamerikanere.
- Hundrevis av migranter sør for Sahara bor året rundt i slummer nær åkrene. [Kilde](#)

2.6. Alvorlighetsgrad og sannsynlighet for identifiserte menneskerettighetsrisikoer i Anoras forsyningskjede

HUMAN RIGHTS RISK	SCALE: How serious is the impact	SCOPE: What is the number of people affected?	IRREDEMIABILITY: How easy or difficult would it be to remediate the impact?	LIKELIHOOD*
Freedom of association & collective bargaining	Potentially causes tangible human rights impacts to e.g. the right to earn a living, the right to decent work	Potentially all workers involved in Anora's supply chain in countries where there is limited or restricted right to freedom of association	Remediation requires proactive assurance that workers' representation is ensured on local level through e.g. work councils	Can be likely in countries where freedom of association is restricted
Right to freedom from discrimination in employment & occupation	Potentially causes tangible human rights impacts to e.g. the right to earn a living, the right to decent work	Potentially all migrant and women workers involved in Anora's supply chain	Remediability depends on the actual impact to the people affected	Can be likely where migrant workers are involved
Labour exploitation of migrant/seasonal workers	Potentially causes tangible human rights impacts to e.g. the right to earn a living, the right to decent work, right to decent working hours	Potentially all migrant and seasonal workers involved in Anora's supply chain	Remediability depends on the actual impact to the people affected	Can be likely where migrant workers are involved
Forced labour	A severe risk causing various impacts to the people affected	Potential risk identified in the spice value chain in India; wine value chain in Italy, Spain, Chile & Argentina; berry value chain Nordics, Spain, Lithuania	Remediability depends on the actual impact to the people affected	Industry reports and recent news increases the likelihood of this risk
Child labour	A severe risk causing various impacts to the children affected	Potential risk identified in the spice value in India; wine value chain in Argentina	Remediability depends on the actual impact to the children affected	The risk of child labour is likely in India
Right to health & safety	Potentially causing adverse or even fatal health impacts; scale of impact varies depending on the working environment	Risk identified for agriculture value chain workers. Most severe impact identified for sugar cane field workers in "rum countries"	Remediation varies, fatal impacts irremediable, less severe impacts easier to remediate	The nature of agricultural work makes this risk very likely
Access to clean water & sanitation	Potentially causing adverse or even fatal health impacts; scale of impact varies depending on the working environment	Risk identified for agriculture value chain workers. Most severe impact identified for sugar cane field workers in "rum countries"	Relatively easy to remediate (providing clean water & access to sanitation during the work day)	The nature of agricultural work makes this risk likely
Inhumane living conditions	Potentially causing adverse health impacts	Risk identified for winery workers in South Africa, Spain & Italy	Relatively easy to remediate (upgrading of living conditions)	For workers living on vineyards in risk settings, the risk is likely
Rights of indigenous people – land rights	Depends on the importance of the land to the group of people affected, e.g. if the land is the sole opportunity for making a living	Potential risk identified in the wine value chain in Chile	Remediability depends on the importance of the land for e.g. making a living	Unlikely

3. Dokumenterte brudd på menneskerettigheter og urettferdige arbeidsforhold

I denne rapporten konsentrerer vi oss i om tre geografiske områder med veldokumenterte fremtredende risikoer. Valget er basert på vesentlighet, både når det gjelder virksomhetens betydning for oss, størrelsen på markedet i Norge og menneskerettighetspåvirkningen for arbeidere i verdikjeden. Områdene med de mest fremtredende og sannsynlige menneskerettigheter for Anora er Italia, Sør-Afrika og romland i Karibia.

Vi tror på å bygge gjensidig tillit, engasjement og langvarige relasjoner med våre partnere. Langvarige forretningsforhold i risikoland gjør det også mulig å systematisk bygge kontinuerlig utvikling innen bærekraft og menneskerettighetsemner.

3.1. Dokumenterte funn i Italia

3.1.1. Risikobeskrivelser

Italia er et betydelig vininnkjøpsland i de nordiske markedene, inkludert Norge. Italia er ikke identifisert som et risikoland, f.eks. i amfori BSCIs landliste. Det er uansett alvorlige risikoer for menneskerettighetsbrudd innen italiensk vinproduksjon.

NGO Oxfam utga i september 2021 en rapport om menneskerettigheter i italiensk vinverdikjede, hvor de gjorde en menneskerettighetsvurdering (HRIA) for italiensk vin solgt i Sverige. Vurderingen fant sted i fire av Italias vinproduserende regioner: Toscana, Piemonte, Puglia og Sicilia.

Hovedårsaken til negative konsekvenser for menneskerettighetene i italiensk landbrukssektor er det store antallet migrantarbeidere som hovedsakelig kommer fra Afrika, men ikke bare derfra. Migrantarbeidere er svært sårbare for utnyttelse. I studien varierte påvirkningene på menneskerettigheter mellom regioner, og inkluderte f.eks. ingen eller utilstrekkelig personlig verneutstyr (PVU), lav lønn, urimelig lang arbeidstid, begrenset organisasjonsfrihet, dårlige boliger, kjønnsdiskriminering, manglende tilgang til rettsmidler og til og med tvangsarbeid.

Studien konsentrerte seg om verdikjeden til italiensk vin solgt i Sverige. Vi kan uansett anta at samme problematikk er typiske også for italiensk vin solgt i Norge, og også at de strukturelle utfordringene ikke er begrenset til de fire vinområdene i studiens omfang. Utfordringer innen arbeidsrettigheter er utbredt i italiensk landbruk, og det gjenspeiler også på vindyrking. Av den grunn har Anora valgt å ta Italia inn i en spesielt grundig gjennomgang.

3.1.2. Hvordan Anora håndterer og reduserer disse risikoene

Vi styrer verdikjeden vår i Italia ved å bruke langvarige forretningsforbindelser med etablerte vinprodusenter, velge nøye ut leverandører, bruke spørreskjemaer for selvevaluering, besøk og okulære revisjoner, bestille amfori BSCI-revisjoner, ved kontraktmessige avtaler og partnere som godtar Anoras etiske retningslinjer for leverandører og amfori BSCIs etiske retningslinjer samt at vi krever sertifikater, som Fairtrade, Fair for Life og Equalitas. Equalitas er det viktigste sertifikatet for italiensk vin, og dekker både miljømessige og sosiale emner.

En av Anoras største vinpartnere deltok frivillig i Oxfam-rapporten og mottok en positiv analyse. Av vinprodusentene som ble undersøkt, var ingen av Anoras partnere knyttet til arbeidsforseelser.

I 2024 inviterte Anora sine relevante leverandører til opplæringsøkter om aktuelle temaer, inkludert ansvarlig rekruttering hos italienske vinprodusenter. Disse opplæringsøktene ble tilbudt av nordiske monopoler i samarbeid med andre bærekraftsinitiativer.

3.2. Sør-Afrika

3.2.1. Risikobeskrivelse

Sør-Afrika er identifisert av amfori BSCIs som et risikoland. Menneskerettighetenes negative konsekvenser er ofte strukturelle og systemiske, inkludert problemer med levelønn, ingen eller utilstrekkelig personlig verneutstyr (PVU) og arbeidssikkerhet, dårlige boliger, utvisning av migrantarbeidere, begrenset organisasjonsfrihet og kjønnsdiskriminering. Den dårlige menneskerettighetssituasjonen til ansatte i vingårder stammer ofte fra Sør-Afrikas kolonialistiske historie. Det er et betydelig antall migrant- og sesongarbeidere fra naboland, som Zimbabwe, som er sårbare for utnyttelse. Sesongarbeidere møter problemer med lønnsutbetalinger, bolig- og rekrutteringskostnader til jobbmeglere. Den sør-afrikanske landbrukssektoren bruker pestisider, som ikke er tillatt i EU, og som kan virke irriterende på øyne og hud.

Utfordringene i den sørafrikanske vinindustrien er godt dokumentert i en rapport laget av Oxfam i 2015 og dokumentaren Bitter Grapes (2016). Den finske NGO Finnwatch gjennomgikk i 2023 verdikjeden til det finske alkoholmonopolet Alko i Sør-Afrika, som også inneholder produkter som selges i Vinmonopolet i Norge. Nylig har en rapport fra den uavhengige, ideelle organisasjonen Swedwatch fra 2024 ytterligere bekreftet at disse utfordringene fortsatt er til stede. Rapporten dokumenterer risiko for farlig eksponering for plantevernmidler, utilstrekkelige lønninger og boliger, samt begrensninger på fagforeningsrettigheter ved sørafrikanske vingårder som leverer til de nordiske alkoholmonopolene, til tross for at det finnes etiske sertifiseringer og rammeverk for virksomhetens aktsomhetsvurdering.

3.2.2. Hvordan Anora håndterer og reduserer disse risikoene

Vi styrer vår verdikjede i Sør-Afrika gjennom langvarige forretningsforbindelser med etablerte vinprodusenter og nøye utvalgelse av samarbeidspartnere. Vi opprettholder en løpende dialog med våre partnere, blant annet gjennom besøk på produksjonsstedene og innsamling av relevant informasjon, som egevalueringsskjemaer. Som medlem av amfori BSCI har vi mulighet til å gjennomføre amfori-revisjoner når det er nødvendig. Vår tilnærming omfatter også kontraktmessige avtaler og krav om at partnerne følger Anoras leverandørkodeks samt amfori BSCI's etiske retningslinjer.

De fleste av våre samarbeidspartnere har relevante sertifiseringer som Fairtrade, Fair for Life og WIETA, og vi tar aktivt hensyn til disse når vi velger leverandører. WIETA er en anerkjent sertifisering innen den sørafrikanske vinindustrien, med hovedfokus på rettferdige arbeidsforhold, arbeidernes rettigheter og trygge arbeidsmiljøer. I 2023 var vi i tett dialog med partneren vår, nevnt i Finnwatch-rapporten, angående saneringsplanen de har laget for å bedre arbeidsforholdene.

Utfordringer i Sør-Afrika er strukturelt systematiske og langvarige forretnings-samarbeid med lokale leverandører gir oss muligheten til kontinuerlig utvikling med systematisk, vedvarende arbeid.

I 2024 inviterte Anora sine relevante leverandører til å delta på opplæringsøkter om aktuelle temaer, inkludert å redusere fremtredende risikoer i den sør-afrikanske vinindustrien. Disse opplæringsøktene ble tilbudt av nordiske monopoler i samarbeid med andre bærekraftsinitiativer.

3.3. Rom-verdikjede

3.3.1. Risikobeskrivelse

Verdikjeden til rom når Det karibiske hav, der rom produseres ved å destillere melasse produsert av sukkerrør. Amfori BSCI definerer de karibiske opprinnelseslandene for rom som risikoland. Anora både blander og tapper på flasker egne rommerkevarer fra bulkrom og importerer agenturrommerke. Bulkrom hentet av Anora fra europeiske leverandører kommer opprinnelig fra Jamaica, Barbados, Trinidad og Tobago, Guyana, Reunion, Martinique, Mauritius, Den dominikanske republikk og Nicaragua.

Verdikjeden til rom er komplisert, med utgangspunkt i sukkerrørfelt, der kuttete sukkerrør går til sukkerfabrikker og sukkerfabrikker produserer melasse som utnyttes av destillerier. Destillerier selger produkter direkte, men også bulkrom til handelsmenn, som i sin tur selger det videre til produsenter og tapperier. Det er vanskelig å spore verdikjeden til rom helt til en bestemt sukkerrørplantasje.

Arbeidsforholdene i sukkerrørplantasjer, spesielt i høstingssesongen, når sukkerrør kuttes manuelt, kan føre til at arbeidere får en kronisk nyresykdom, kalt CKDnT (kronisk nyresykdom av ubestemte årsaker). Arbeiderne blir utsatt for tilstanden på grunn av faktorer som arbeid i høye temperaturer, intensivt fysisk arbeid og utilstrekkelig hydrering. Sykdommen kan være dødelig. Den kan unngås ved hjelp av enkle og rimelige handlinger som vann, skygge og hvile. Kaldt drikkevann og hydreringsvæske bør være tilgjengelig regelmessig i arbeidstiden, i tillegg er regelmessige pauser og områder med skygge for å ta nødvendige pauser. Dette arbeidet er avansert av La Isla Network.

3.3.2. Hvordan Anora håndterer og reduserer disse risikoene

Anora styrer rom-verdikjeden gjennom langvarige forretningsforbindelser med en sertifisert europeisk romhandler som er Bonsucro-sertifisert og amfori BSCI-medlem. Det er viktig for oss å motta transparent informasjon fra verdikjeden til romproduktene våre. Anora opprettholder et sterkt partnerskap med handleren og gjennomførte et besøk ved handlerens anlegg i 2024 for å styrke samarbeidet. Leverandørene våre godtar Anoras etiske retningslinjer for leverandører og amfori BSCI's etiske retningslinjer. Bonsucro er det viktigste sosiale sertifikatet for karibisk rom, som vi tar sikte på å bruke i produktene våre. I deler av produktene våre bruker vi også rom destillert av mollass fra Fairtrade-sertifiserte sukkerrørfelt.

ANORA

Anora hjalp en partner i 2023 med å endre romhandleren til en som gir transparent informasjon om hvor rommen kommer fra, og som også er Bonsucro-sertifisert og amfori BSCI-medlem. Anora gjennomførte også et feltbesøk til tre jamaicanske romdestillerier og et sukkerrørfelt i 2023, og det ble også gjennomført en amfori BSCI-revisjon til Demerera Distilleries i Guyana. Romdestilleriet fikk det beste resultatet (A) i den gjennomførte revisjonen. I 2024 jobber Anoras største romsamarbeidspartner i Norge aktivt med sertifisering av hele romporteføljen og har nå oppnådd Bonsucro-sertifisering for all rom produsert på Barbados. De er også medlem av Proterra Foundation og amfori BSCI.